

Briselē, 5.6.2019.
COM(2019) 513 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

**par Kipras 2019. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu
par Kipras 2019. gada stabilitātes programmu**

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Kipras 2019. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Kipras 2019. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu¹ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību², un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2018. gada 21. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2019. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2019. gada 21. martā. Komisija 2018. gada 21. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Kipra bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu “Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku”, kuru Eiropadome apstiprināja 2019. gada 21. martā. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku (turpmāk “eurozonai adresētais ieteikums”) Padome pieņēma 2019. gada 9. aprīlī.

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

² OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

- (2) Ņemot vērā to, ka Kipra ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā tautsaimniecības ir savstarpēji cieši saistītas, Kiprai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļojas turpmāk sniegtajā 1. līdz 5. ieteikumā. Konkrētāk, pasākumi administratīvā sloga mazināšanai palīdzēs īstenot pirmo ieteikumu eurozonai attiecībā uz darbījumbūvības vidi un ražīguma uzlabojumiem eurozonas līdzsvara atjaunošanai, ieguldījumu ekonomikas politikas koncentrēšana konkrētajās jomās palīdzēs īstenot otro ieteikumu eurozonai attiecībā uz atbalstu ieguldījumiem, nodokļu pasākumi un prasmju uzlabošanas pasākumi palīdzēs īstenot trešo ieteikumu eurozonai attiecībā uz agresīvas nodokļu plānošanas apkarošanu un darba tirgus darbību, un aktīvu pārvaldības sabiedrību darbības uzlabošanas pasākumi palīdzēs īstenot ceturto ieteikumu eurozonai attiecībā uz ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvara samazināšanu.
- (3) 2019. gada ziņojums par Kipru³ tika publicēts 2019. gada 27. februārī. Tajā bija izvērtēts, kā Kipra īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2018. gada 13. jūlijā, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem ieteikumiem, un Kipras progress virzībā uz stratēģijas “Eiropa 2020” valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2019. gada 27. februārī⁴. No Komisijas veiktās analīzes secināms, ka Kiprā pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība. Proti, ir būtiski, lai dalībvalsts samazinātu privātā, valsts un ārējā parāda un ienākumus nenesošu aizdevumu lielo apjomu.
- (4) Kipra savu 2019. gada valsts reformu programmu iesniedza 2019. gada 15. aprīlī un savu 2019. gada stabilitātes programmu — 2019. gada 30. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus (“ESI fondi”) 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013⁵ 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas ir vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par minētā noteikuma izmantošanu Komisija ir sniegusi Norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību⁶.
- (6) Uz Kipru pašlaik attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa. 2019. gada stabilitātes programmā prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta balance, kas 2018. gadā veidoja deficītu 4,8 % apmērā no IKP un tādējādi pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību 3 % apmērā no IKP, sasniegs pārpalikumu nominālā izteiksmē 3,0 % apmērā no IKP 2019. gadā un programmas periodā pārsniegs 2,0 % no IKP. Pamatojoties uz pārreķināto strukturālo bilanci⁷, plānots, ka vidēja termiņa budžeta

³ SWD(2019) 1012 final.

⁴ COM(2019) 150 final.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

⁶ COM(2014) 494 final.

⁷ Cikliski koriģētā balance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārreķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

mērķis, kas noteikts kā līdzsvarots budžeta stāvoklis strukturālā izteiksmē, tiks sasniegts 2019.–2022. gada laikā. Pēc tam, kad vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2018. gadā palielinājās līdz aptuveni 102,5 % no IKP, 2019. gada stabilitātes programmā tiek prognozēts, ka 2019. gadā tā samazināsies līdz 95,7 % un līdz 2022. gadam turpinās pastāvīgi samazināties līdz 77,5 %. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Riski, kas saistīti ar stabilitātes programmā iekļautajiem makroekonomikas un budžeta pieņēmumiem, ir lejupvērsti, galvenokārt saistīti ar ārējām norisēm, kā arī ar iespējamo fiskālo ietekmi, ko rada tiesas spriedumi par iepriekšējām fiskālajām reformām un valsts slimnīcu finansēšanas vajadzībām valsts veselības aprūpes sistēmas pirmajos darbības gados. Komisijas 2019. gada pavasara prognozē paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta bilanci tiks reģistrēts pārpalikums 3,0 % apmērā no IKP 2019. gadā un 2,8 % apmērā no IKP 2020. gadā. Pamatojoties uz Komisijas 2019. gada pavasara prognozi, paredzams, ka strukturālā balance būs 1,1 % apmērā no IKP 2019. gadā un 0,7 % apmērā no IKP 2020. gadā, kas pārsniedz vidēja termiņa budžeta mērķi. Tiek prognozēts, ka Kipra 2019. un 2020. gadā izpildīs noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka ir paredzams, ka Kipra 2019. un 2020. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.

- (7) Komisija 2019. gada 5. jūnijā izdeva saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu sagatavotu ziņojumu, jo, pamatojoties uz paziņotajiem datiem, 2018. gadā nominālais budžeta deficīts pārsniedza Līguma atsaucē vērtību 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka nebūtu jāveic turpmāki soļi virzienā uz lēmumu par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Neraugoties uz to, ka e-pārvaldes pakalpojumu jomā gūti nelieli panākumi, valsts pārvaldes un pašvaldību neefektivitāte joprojām ir problēma. Tas ietekmē darījumdarbības vidi. Joprojām nav pieņemti galvenie tiesību aktu priekšlikumi šīs problēmas novēršanai. Tie ietver tiesību aktu projektus par valsts pārvaldes un vietējo pašvaldību reformu. Valstij piederošu uzņēmumu pārvaldības sistēmas trūkumi varētu palielināt publiskā sektora iespējamās saistības un samazināt spēju ieguldīt galvenajos sabiedriskajos pakalpojumos, piemēram, telekomunikācijās un enerģētikā. Ir pamatoti turpināt publiskā sektora algu izmaksu ierobežošanu, kas ir bijis būtisks faktors Kipras fiskālās konsolidācijas jomā.
- (8) Lai atbilstoši 2019. gadā eurozonai adresētajam ieteikumam nodokļu sistēmas padarītu efektīvākas un taisnīgākas, ir būtiski apkarot agresīvu nodokļu plānošanu. Nodokļu maksātāju agresīvo nodokļu plānošanas stratēģiju blakusietekme uz citām dalībvalstīm nozīmē, ka papildus ES tiesiskajam regulējumam ir nepieciešama koordinēta politiskā rīcība valsts līmenī. Kipra ir veikusi pasākumus, kas vērsti pret agresīvu nodokļu plānošanu, taču dividenžu un procentu maksājumu lielais īpatsvars (pret IKP) liek domāt, ka sabiedrības, kas agresīvi plāno nodokļus, izmanto Kipras nodokļu noteikumus. Nodokļu neieturēšana no Kiprā bāzētu uzņēmumu veiktiem izejošajiem (t. i., no ES rezidentiem – trešo valstu rezidentiem) dividenžu, procentu un daudzos gadījumos autoratlīdzību maksājumiem trešo valstu rezidentiem var nozīmēt, ka šie maksājumi vispār netiek aplikti ar nodokli, ja nodoklis tiem nav piemērojams arī saņēmēja jurisdikcijā. Šādu nodokļu neesība, kā arī uzņēmumu ienākuma nodokļa rezidences noteikumi var turpmāk veicināt agresīvu nodokļu plānošanu. Fiktīvo procentu samazināšanas shēma ir cieši jāuzrauga, lai novērstu jebkādu nodokļu agresīvu plānošanu. Visbeidzot, shēma investoru naturalizācijai Kiprā izņēmuma kārtā un investoru uzturēšanās shēma sniedz piekļuvi zema personīgajai nodokļa likmei attiecībā uz ienākumiem no ārvalstu finanšu aktīviem un neprasa, lai indivīdi pavadītu ievērojamu laiku jurisdikcijā, kas piedāvā šo shēmu. ESAO tās ir iekļāvusi sarakstā kā

shēmas, kurām ir potenciāli augsts ļaunprātīgas izmantošanas risks saistībā ar finanšu kontu informācijas automātiskas apmaiņas apiešanu.

- (9) Saistībā ar visaptverošu ienākumus nenesošu aizdevumu stratēģiju tika īstenoti svarīgi pasākumi. Tas izraisīja ievērojamu ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvara samazinājumu banku nozarē, galvenokārt sakarā ar Kipras kooperatīvās bankas pārdošanu un likvidāciju un tās ienākumus nenesošo aizdevumu portfeļa nodošanu valstij piederošajai aktīvu pārvaldības sabiedrībai. Turklāt tika uzlabots likums par aizdevumu pārdošanu un pieņemts likums par aizdevumu pārvēršanu vērtspapīros. Lai maksimāli palielinātu ieņēmumus no aktīvu pārdošanas un galu galā palīdzētu samazināt privātā sektora parādu, ir svarīgi, lai valstij piederošajai aktīvu pārvaldības sabiedrībai būtu efektīva pārvaldības struktūra, augsti specializēta pārvaldība, operatīvā neatkarība no Kipras valsts un skaidri definēti mērķi, kuri atbilst saistībām, ko valdība uzņēmusies ar valsts atbalsta lēmumu par Kipras kooperatīvās bankas pārdošanu, kuru apstiprināja Eiropas Komisija. Turklāt ir svarīgi izveidot atbilstīgu uzraudzības sistēmu uzņēmumiem, kas iegādājas kredītus, jo šādu uzņēmumu skaits ir palielinājies, iekļaujot valstij piederošo aktīvu pārvaldības sabiedrību, un nākotnē ir plānots pārdot vēl vairāk ienākumus nenesošo aizdevumu portfeļu. Apdrošināšanas sabiedrību un pensiju fondu uzraudzības struktūru pārvaldība un administratīvās spējas joprojām ir vājas. Šo uzraudzības struktūru integrācija būtu ātri jāpabeidz. Kopumā ir jāstiprina kapitāla tirgu uzraudzības sistēma, jo nebanku finanšu pakalpojumu uzņēmumu pārrobežu darbības ir salīdzinoši nozīmīgas un licencētie uzņēmumi pēdējo gadu laikā ir eksponenciāli izauguši.
- (10) Nodarbinātības līmenis pieaug, bezdarbs samazinās, un ir uzlabota valsts nodarbinātības dienestu īstermiņa spēja veicināt aktīvu atbalstu nodarbinātībai. Tomēr valsts nodarbinātības dienestu jaudas ilgtermiņa ilgtspēja joprojām ir problēma, jo papildu darbinieki tika pieņemti darbā tikai uz diviem gadiem. 2018. gadā to jauniešu īpatsvars, kas nav iesaistīti nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībā, bija viens no augstākajiem ES. Valsts nodarbinātības dienestu zemā efektivitāte un to ierobežotā izvēršana un līdzdalība aktivizēšanas pasākumos, kuru mērķis ir palīdzēt cilvēkiem atrast darbu, joprojām ir problemātiska. Tāpēc ir iespējams pastiprināt informēšanas un aktivizācijas atbalstu, lai nodrošinātu jo īpaši jauniešu un ilgstošo bezdarbnieku piekļuvi nodarbinātībai. Tas ietver pašnodarbinātības un sociālās ekonomikas veicināšanu, kā arī darba tirgus iestāžu un pakalpojumu modernizāciju, lai palīdzētu cilvēkiem iegūt prasmes, kas labāk atbilst darba tirgus vajadzībām.
- (11) Prasmju trūkums un neatbilstība ir viens no galvenajiem šķēršļiem ieguldījumiem darījumdarbībā, uzsverot nepieciešamību vairāk ieguldīt neizmantota un nepietiekami izmantota darbaspēka apmācībā, izglītības programmas labāk saskaņot ar darba tirgus vajadzībām un ieguldīt profesionālās izglītības infrastruktūras saskaņošanā. Progress saistībā ar svarīgākajām izglītības un apmācības reformām, piemēram, skolotāju darbā norīkošanas un izvērtēšanas uzlabošanu, ir nevienmērīgs. Izglītības sasniegumi joprojām ir zemi, tāpat kā dalība agrīnā pirmsskolas izglītībā un aprūpē, kas ir kļuvusi mazāk pieejama mājāsaimniecībām, jo to ienākumi krīzes laikā samazinājās straujāk nekā bērnu aprūpes izmaksas. Turpmāki centieni modernizēt izglītības un apmācības sistēmu visos līmeņos palīdzēs uzlabot izglītības rezultātus un palielināt ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu Kiprā. Profesionālās izglītības un apmācības programmu pārskatīšana ir daudzsolis solis, lai darba tirgū samazinātu prasmju neatbilstību. Tomēr augstskolu absolventu lielā prasmju neatbilstība un zemā līdzdalība pieaugušo izglītībā (jo īpaši mazkvalificētu personu vidū) liecina par vajadzību uzlabot kvalifikācijas paaugstināšanas un pārkvalifikācijas pasākumus.

- (12) Kipra ir guvusi panākumus veselības aprūpes jomā, pieņemot tiesību aktus, ar ko izveidot jaunu valsts veselības aprūpes sistēmu. Jaunās sistēmas mērķis ir uzlabot piekļuvi, ieviest vispārējo veselības apdrošināšanu, samazināt lielo skaidras naudas maksājumu līmeni un palielināt aprūpes efektivitāti publiskajā sektorā. Lai šī sistēma 2020. gadā kļūtu pilnībā funkcionāla, ir jāpārvar būtiskas īstenošanas problēmas un jāapmierina ieguldījumu vajadzības. Joprojām svarīgi ir saglabāt sistēmas ilgtermiņa ilgtspēju, tostarp nodrošināt valsts slimnīcu finansiālo un darbības autonomiju, kā plānots. Veselības aprūpes sistēmu vēl vairāk stiprinātu pasākumi, kuru mērķis ir modernizēt un uzlabot veselības aprūpes — tostarp primārās veselības aprūpes — sniedzēju efektivitāti, ieviešot e-veselību un izveidojot valsts zāļu organizāciju. Ilgtermiņa aprūpes līmenis ir zems, un, ņemot vērā iedzīvotāju novecošanu, tā joprojām ir problēma.
- (13) Kipras vājais sniegums vides jomā ir ļoti svarīgs jautājums, un valsts joprojām ir neaizsargāta pret klimata pārmaiņām. Kiprai būtiski jāuzlabo tās atkritumu apsaimniekošanas sistēma un aprites ekonomika. Atkritumu radīšana joprojām ir ievērojami lielāka par Savienības vidējo rādītāju, un kopš 2014. gada tā ir palielinājusies. Pašreizējās atkritumu apstrādes iekārtas nesasniedz augstu pārstrādes līmeni, un tādu ekonomikas instrumentu trūkums kā, piemēram, atkritumu poligonu nodokļi, padara pārstrādi ekonomiski nepievilcīgu. Ūdens resursu apsaimniekošanas jomā, jo īpaši pilsētu teritorijās, ir vērojama neefektivitāte. Kipras galvenā problēma ir ūdens trūkums apvienojumā ar pārmērīgu gruntsūdeņu ieguvī. Kas attiecas uz komunālajiem notekūdeņiem, ievērojams daudzums notekūdeņu joprojām tiek novadīti bez savākšanas vai apstrādes; tikai aptuveni puse no kopējā notekūdeņu daudzuma tiek otreiz apstrādāta. Sausums un ūdens trūkums rada lielas bažas, un nepietiekama politiskā reakcija varētu ietekmēt dalībvalsts lauku ekonomiku un tūrisma. Tāpēc ilgtspējīgai pārvaldībai un dabas resursu efektīvai izmantošanai, kā arī stingrākai vides un klimata tiesību aktu īstenošanai ir būtiska nozīme, lai Kipra mazinātu klimata pārmaiņu negatīvās sekas, saglabātu un atjaunotu tās dabisko vidi un ilgtermiņā nodrošinātu ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi.
- (14) Kipra var daudz labāk izmantot savus atjaunojamās energoresursus — jo īpaši saules enerģiju — un risināt problēmas saistībā ar pašreizējo energoefektivitātes trūkumu. Atjaunojamo energoresursu īpatsvars Kiprā 2017. gadā bija 8,9 %, un 2020. gada mērķis ir 13 %. Dzīvojamās ēkas un komercēkas, kas būvētas bez termiskās aizsardzības vai ar zemu termiskās aizsardzības līmeni (jo īpaši pilsētvidē), ir būtisks energoefektivitātes trūkuma avots. Ir uzlaboti pamatnosacījumi ieguldījumiem atjaunojamo energoresursu nozarē, un ir ieviesti vairāki pasākumi, tostarp fotoelementu sistēmu uzstādīšana un dotāciju shēmas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un mājāsaimniecībām. Tomēr Kipra vēl nav pilnībā izmantojusi savu ievērojamo atjaunojamās enerģijas ražošanas potenciālu, jo īpaši no saules enerģijas avotiem. Paļaušanās uz iekšzemes transporta autoceļiem rada vairākas politikas problēmas, jo īpaši grūtības samazināt gaisa piesārņojumu un siltumnīcefekta gāzu emisijas, kā arī sastrēgumstundās rada lielus sastrēgumus pilsētu teritorijās un uz autoceļiem, kuri ved uz un no ostām. Kipra 2016. gadā ar 2,7 % īpatsvaru arī atpaliiek atjaunojamo energoresursu izmantošanā transporta nozarē, un tai var būt grūtības līdz 2020. gadam sasniegt saistošo 10 % mērķi.
- (15) Lai veicinātu ražīgumu, ir būtiski ieguldīt digitālajā ekonomikā un darba ņēmēju digitālo prasmju uzlabošanā. Kipras rādītājs Eiropas Komisijas 2019. gada Digitālās ekonomikas un sabiedrības indeksā (DESI) ir zems. Tikai 50 % Kipras iedzīvotāju vecumā no 16 līdz 74 gadiem ir digitālās pamatprasmes, un informācijas un

komunikācijas tehnoloģiju speciālisti salīdzinājumā ar ES joprojām veido mazāku darbaspēka īpatsvaru (2,3 % salīdzinājumā ar 3,7 %), tādējādi kavējot digitālās ekonomikas potenciālu. Tiešsaistes mijiedarbība starp valsts iestādēm un iedzīvotājiem ir zema, un tiešsaistē ir iesaistīti tikai 50 % Kipras iedzīvotāju. E-komercija uzlabojas, taču tā joprojām ir zemāka par Savienības vidējo rādītāju.

- (16) Kiprai joprojām ir viduvēji sasniegumi inovāciju jomā, un rezultāti šajā nozarē kopš 2010. gada ir pasliktinājušies. Publiskā un privātā sektora pētniecības un izstrādes izdevumu līmenis ir viens no zemākajiem Savienībā, tādējādi neļaujot pētniecības centriem un uzņēmējdarbības nozarei ieviest jauninājumus. Ļoti ierobežota ir arī akadēmisko aprindu un uzņēmumu mijiedarbība. Lai uzlabotu Kipras konkurētspēju un jo īpaši tās mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspēju, ir būtiski palielināt uzņēmējdarbības nozares spēju radīt inovācijas, un ir svarīgi veicināt piekļuvi finansējumam un investīcijām, kas vērstas uz skaidri noteiktām pārdomātas specializācijas jomām.
- (17) Administratīvais slogs ir liels, jo īpaši stratēģisko investīciju uzsākšanai. Pastāv iespēja ievērojami vienkāršot procedūras atļauju saņemšanai attiecībā uz stratēģiskām investīcijām, un vēl ir jāpieņem attiecīgie tiesību akti.
- (18) Izaugsmes rīcības plāna īstenošanas rezultātā ir panākts zināms progress uzņēmējdarbības jomā un attiecībā uz mazo un vidējo uzņēmumu piekļuvi finansējumam. Tomēr finansiālā atbalsta pasākumi maziem un vidējiem uzņēmumiem joprojām galvenokārt balstās uz dotācijām. Alternatīviem finansējuma avotiem, piemēram, riska kapitālam, pamatkapitāla finansējumam un kolektīvai finansēšanai, joprojām ir ļoti neliela nozīme Kipras uzņēmumu vidū. Labāka uzņēmējdarbības atbalsta koordinācija varētu uzlabot to apgūšanu. Privatizācijas centieni, kuru mērķis ir piesaistīt ražīgumu veicinošas ārvalstu investīcijas, daudzos gadījumos ir apturēti, un tikai daži privatizācijas projekti tiek pakāpeniski izvērsti.
- (19) Pastāvīgs efektivitātes trūkums tieslietu sistēmā turpina ietekmēt līgumu izpildi, kā arī neļauj ātri izskatīt civillietas un komercietas un izmeklēt nopietnus noziegumus. Aprūtināto un novecojušo civilprocesa noteikumi un vāja tiesu lēmumu izpilde negatīvi ietekmē banku stimulus izmantot maksātspējas un piespiedu atsavināšanas sistēmas, lai samazinātu ieņēmumus nenesošu aizdevumu apjomu. Vairākas reformas ir sākušas risināt visbūtiskākās tiesvedības sistēmas problēmas, jo īpaši novecojušos civilprocesa noteikumus, tiesu zemo specializāciju un digitalizāciju, lielo neizskatīto lietu skaitu un tiesnešu mūžizglītības trūkumu, taču progress joprojām ir lēns. Reformai būtu jāatbilst saistībām, ko valdība uzņēmusies ar valsts atbalsta lēmumu par Kipras kooperatīvās bankas pārdošanu, kuru apstiprināja Eiropas Komisija. 2018. gadā tika pieņemts uzlabots maksātspējas un piespiedu atsavināšanas regulējums. Izšķirošai jauno tiesību aktu īstenošanai, kā arī efektīvas tiesu sistēmas nodrošināšanai un spriedumu stingrākai izpildei būtu jāpalīdz uzlabot parādu atmaksāšanas disciplīnu. Valsts korupcijas apkarošanas stratēģija darbojas kopš 2017. gada decembra, un to ir nostiprinājis valsts horizontālais rīcības plāns korupcijas apkarošanai, kuru 2019. gada maijā apstiprināja Ministru padomē. Tiesību aktu projekti par jaunas un neatkarīgas korupcijas apkarošanas aģentūras izveidi un trauksmes cēlēju aizsardzību ir iesniegti parlamentam, taču vēl nav pieņemti. Minētie tiesību akti palīdzētu stiprināt valsts regulējumu korupcijas apkarošanas jomā. Korupcijas apkarošanas reformas būtu jāpaātrina, ātri īstenojot korupcijas apkarošanas rīcības plānu. Ir jāaizsargā kriminālprocesa neatkarība, un būtu jāstiprina tiesībaizsardzības spēja.

- (20) Neraugoties uz zināmiem centieniem samazināt neizskatītās īpašumtiesības apliecinošu dokumentu izdošanas lietas, to skaits joprojām ir liels. Joprojām trūkst strukturāla risinājuma, kā novērst nepilnības nekustamā īpašuma darījumu sistēmā (t. i., īpašumtiesības apliecinošu dokumentu izdošana un nodošana). Tas ir būtiski piespiedu atsavināšanas procedūru atvieglošanai un nodrošinājumu likvidācijas panākšanai.
- (21) ES līdzekļu plānošana laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam varētu palīdzēt novērst dažas no ieteikumā norādītajām nepilnībām, jo īpaši jomās, uz kurām attiecas ziņojuma par valsti D pielikums⁸. Tas ļautu Kiprai, ņemot vērā teritoriālās atšķirības, pēc iespējas labāk izmantot šos līdzekļus attiecībā uz identificētajām nozarēm. Svarīgs faktors šā ieguldījuma veiksmīgai īstenošanai ir valsts administratīvās spējas stiprināšana šo līdzekļu pārvaldības jomā.
- (22) Komisija 2019. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Kipras ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2019. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2019. gada stabilitātes programmu un 2019. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Kiprai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Kiprā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (23) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2019. gada stabilitātes programmu, un saskaņā ar tās atzinumu⁹ ir sagaidāms, ka [...].
- (24) Padome ir izskatījusi 2019. gada valsts reformu programmu un 2019. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu. Padomes ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1. līdz 5. Ieteikumā. Minētie ieteikumi arī palīdzēs īstenot eurozonai adresēto ieteikumu, jo īpaši tajā sniegto 1., 3. un 4. ieteikumu. 1. ieteikumā minētā fiskālā politika citstarp veicina ar lielo valsts parādu saistītās nelīdzsvarotības risināšanu,

AR ŠO IESAKA Kiprai 2019. un 2020. gadā rīkoties šādi.

1. Pieņemt nozīmīgas likumdošanas reformas, lai uzlabotu publiskā sektora efektivitāti, jo īpaši attiecībā uz valsts pārvaldes darbību un valstij piederošu struktūrvienību un pašvaldību pārvaldību. Pievērsties nodokļu sistēmas iezīmēm, kuras var veicināt fizisku personu un starptautisku uzņēmumu veiktu agresīvu nodokļu plānošanu, jo īpaši izmantojot izejošus maksājumus.
2. Veicināt ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvara samazināšanu, tostarp izveidojot valstij piederošās aktīvu pārvaldības sabiedrības efektīvu pārvaldības struktūru, veicot pasākumus maksājumu disciplīnas uzlabošanai un uzņēmumu, kuri iegādājas kredītus, uzraudzības nostiprināšanai. Nostiprināt uzraudzības spējas nebanku finanšu sektorā, tostarp pilnībā integrējot apdrošināšanas un pensiju fondu uzraudzības iestādes.
3. Pabeigt reformas, kuru mērķis ir palielināt valsts nodarbinātības dienestu efektivitāti un pastiprināt informēšanas un aktivizācijas atbalstu jauniešiem. Īstenot izglītības un apmācības sistēmas reformu, tostarp skolotāju novērtēšanu, un palielināt darba

⁸ SWD(2019) 1012 final.

⁹ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

devēju iesaisti un zināšanu apguvēju iesaistīšanos profesionālajā izglītībā un apmācībā, kā arī nodrošināt cenas ziņā pieejamu bērnu izglītību un aprūpi. Veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka valsts veselības aprūpes sistēma, kā plānots, sāk darboties 2020. gadā, vienlaikus saglabājot tās ilgtermiņa ilgtspēju.

4. Ņemot vērā teritoriālās atšķirības dalībvalstī, ieguldījumu ekonomikas politiku pievērst ilgtspējīga transporta, vides, jo īpaši atkritumu un ūdens apsaimniekošanas, energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas, digitalizācijas, tostarp digitālo prasmju, un pētniecības un inovācijas jomai. Pieņemt tiesību aktus, lai vienkāršotu procedūras, saskaņā ar kurām stratēģiskie investori var iegūt nepieciešamās atļaujas un licences. Uzlabot mazo un vidējo uzņēmumu piekļuvi finansējumam un atsākt privatizācijas projektu īstenošanu.
5. Pielikt pūles, lai uzlabotu tiesu sistēmas efektivitāti, tostarp administratīvo tiesu darbību, un pārskatītu civilprocesa procedūras, paaugstinātu tiesu specializāciju un izveidotu funkcionējošu e-tiesiskuma sistēmu. Veikt pasākumus, lai stiprinātu prasījumu tiesisko izpildi un nodrošinātu uzticamas un ātras sistēmas īpašumtiesības apliecinošu dokumentu izdošanai un nodošanai un īpašumtiesību uz nekustamo īpašumu nodošanai. Paātrināt korupcijas apkarošanas reformas, aizsargāt kriminālprocesa neatkarību un stiprināt tiesībaizsardzības spēju.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*